

HAITI o AYITI

66 million - 30 thousand - 2500 years ago - 1492 - 1791 - 1803
- 1804 - 1915 - 1991 - 2010 - Today

Vamos a ganar, me lo dijo el río.

Berta Caceres (1971-2016)

Thinking of the geological and cosmic wealth of Haiti, the Caribbean, and Abya Yala* or Nuestra Ameryka. Thinking of the soils, the waters, the basins, the depths, the underground, the air, the whales, the history of resistance, the dances and spirits, the minerals, the waters, the snakes, a cobra grande. Humanity as conduits of universal energy, humans in their role of cultivating and safeguarding the energy that travels through the universe, through the multiverse. Energy that likes to concentrate on certain islands, streams (iguarapés), forests, sand hills, water basins, stalactites, etc. What is at the end of the rainbow? The rainbow, the waters of the sky and the horizon of resistance against extractivism and water pollution. **Abysmus Invocatia Abysmus.**

Waters of the primeval basin that gave birth to the universe and all living beings. The circular snake is eternal return, renewal and continuity. Oxumarê, Dambhalah Hwedo, Ayida Hwedo, Yewa, Bessen, Bafono Deka, Angoro and the serpents are circular and spiral energy. **We cultivate that which is elastic and stretches.** Axé, the resonance of that first, primordial, primeval energy that we hear to this day. What some say was a big explosion. The universal energy and the conductors of that energy manifest in dance and resonance. **To cultivate nature means not to deteriorate nature.** It means not using plastics and styrofoam that will be here for 400 years, 500 years, or forever. Plastics and styrofoam that are already stuck in the DNA of seawaters. "Orixá doesn't like filth", said Makota Valdina. Recently, a whale was found dead with 80 kg of plastic in her belly. Whales migrate thousands of kilometers with their big open mouth filtering oceans waters.

*Abya Yala means Ripe Land, Living Land or Flourishing Land. A name given by the Kuna people to the continent known today as america, from south to north.

The originary peoples of the territories we come from - Wallmapu, Tawantinsuyo, Pindorama, Ma'ya'ab, Cemanahuac (to name only a few), known to some as Brasil, Argentina, Uruguay, Paraguay, Bolivia, Colombia, Venezuela, Ecuador - know and have always known the importance of cultivating and caring for the Cobra Grande. The big snake is the immense river winding through the forest. It is the flying rivers that carry humidity through the air. **The peoples who cultivate orixás, vodouns, Iwas and inquices know the cosmic work they do to maintain the order of the universe.** The science of the concrete.

Haiti, Cuba, Venezuela: the damned of today's Americas. Politicians that serve u.s.a./euro-centric interests in countries like Brasil, Argentina and Colombia attempt to blackmail voters with the threat of "becoming a Venezuela", the threat of "becoming a Cuba", the threat of "becoming a Haiti". A bogus threat that serves to justify all kinds of atrocities, invasion and continued theft of our territories. Because Haiti dared to be free. Because Cuba dared to be free. Because Venezuela dared to be free. The PetroCaribe Oil alliance proposed by the late Hugo Chavez to the Caribbean nations represented a potential nightmare to the dollar-based (u.s.a. controlled) distribution of oil in the region. For the western powers, it was imperative to boycott this alliance by any means necessary. Behold the campaigns of destruction of Venezuela and Haiti! **Kote Kòb Petwo Karibe a?**

In January 2006, Haiti joined the Venezuelan solidarity program PetroCaribe, which supplied it with oil under favorable terms. The country was able to buy 60,000 barrels a day at a discounted price, with half the costs repayable over 25 years at a one-percent interest rate in cash, or in exchange for goods Haiti exported. However, the program has now been suspended for more than a year because of u.s. imperialism and its agents, which back the Haitian regime and have supported coup attempts to install a right-wing regime in Venezuela.

'America' is an imposition of colonialism. **Abya Yala was not discovered** by european tribes, **Abya Yala was invaded and pillaged**. The Mayas know how to tell, the Aztecs know how to tell, the Aymaras know how to tell, the Quechuas know how to tell...

The Arawaks, relatives of the Yanomami, left the Orinoco Delta by canoe and spread throughout the Caribbean, where there were already the Marien, Magua, Maguana, Higuey, Ciboney, Lokono, Inwiti, Xaragua, Tainos, and many more peoples. It is said that the maritime canoes of the Arawaks (or Arauaques) moved through the Caribbean seas with rowing crews a hundred strong. Before the name "Haiti," the island was known as Ciboney, Ayiti, Boyo, Quisqueya, La Hispaniola (with the hecatomb of the arrival of european savages in the continent), Saint Domingue, Santo Domingo, and again Ayiti, an indigenous name reclaimed by the African peoples who made the island their territory and their nation.

1791 marks the beginning of the triumphant Haitian Revolution. The war for freedom lasted thirteen years. Africans in Haiti fought and defeated the french and legions of international mercenaries. In 1803 they declared the independence of Haiti. It was commemorated on January 1st 1804.

**Koupe tèt boule kay
Libéte ou lanmó**

The Haitian Revolution was not an isolated event. Haiti, neighbour of Cuba, Xamaica, and Florida... It was from Xamaica that the maroon intellectual known as Boukman, "book-man", departed. It is said that Boukman always carried the Quran tied around his waist and taught others how to read and write. It is said that he swam to Haiti, bringing news that in Xamaica there was rebellion. How many kilometers does one have to swim to be free? With the revolution in Haiti, projects and fantasies of emancipation, magical spirits, dance, and anti-colonial resistance converged in one island. But the comprehensiveness of this imaginary has resonated far beyond. The struggles for freedom

from Rio de la Plata to New Orleans also had their genesis in the Haitian revolution.

It was in 1492 that christopher columbus set foot on the island that we know today as Haiti / Dominican Republic. The year 1492 marks the beginning of the genocide and brutal extractivism of the many territories of Abya Yala, as well as the enslavement of African peoples in a transatlantic commercial triangulation. In the 500 years that have followed, the disturbing strangeness and infinity of cosmic agencies, both intelligible and radically different, have defied this european-imposed america. Since the invasion of european tribes, rebellions and resistance have been a mass phenomenon. We remember the names of the great freedom fighters: Anacaona, Tupac Amaru, Dandara, Zumbi dos Palmares, Bartolina Sisa, Verekete, Jabuti, Luiza Mahin, Ogun, Oya, Guaraniex, Makandal, Onça, Vespas, Queen Nanny, Janaqueo, Condor, Surrupira, Surrupirinha ....

Among the multitudinous and continuous revolts, a famous dance gathering stands out. A dance gathering that was at the same time a war council, a political congress and a Vodou ceremony convened by an African priestess known as Mambo Iman. This event went down in history as **Bois Caiman or Bwa Kayiman or Bwa Kay Iman** (Iman's house in the woods). In Ibo language Bia Ka Anyma means "*come, let us plan, discuss*". It defines an entity and a place at the foot of the mountains in northern Haiti, Cap-Haitien, that had as many plantations as maroon societies. It was there that the glorious Haitian Revolution sparked, in 1791. A revolution that has been deliberately and studiosly hidden from the political imaginary of those who struggle for a world where many worlds fit.

Haiti, High Land, is not poor. Haiti is extremely rich. Haiti has gold, iridium, copper, uranium, salt, diamonds, marble, oil, gas, vetiver and magic portals. If Haiti was poor, why would canadian mining companies be so obsessed with the island? canada, a country that poses as progressive while destroying the planet with

its mining projects. If Haiti was poor, why would the united states maintain its fourth largest embassy in the world there? Why would the clinton family be one of Haiti's biggest landowners? Why would the u.s.a. boycott the Cuba-Venezuela-Haiti alliance so viciously? This is not the case of one particular clownish president or another. barack hussein obama extended the u.s.a. policy of boycotting and stealing from the Caribbean, all the while deporting more migrants than any other president in the history of the united states. A migration lawyer from new york told us that among her peers obama was tellingly nicknamed "Deporter-in-Chief". obama promised to close the Guantánamo base in Cuba within the first six months of his administration. Whatever happened to that?

Haiti was the first nation in the world to abolish slavery. It is the only nation to inscribe the abolition of slavery as a non-negotiable requirement of its independence. Haiti financed Simón Bolívar's campaign and demanded that his cause for Panamerican freedom included Indigenous and African peoples.

The army of napoleon bonaparte was systematically defeated by the African-Haitian forces during the thirteen years of the independence war (1791-1804), but the european powers found another means of enslaving Haiti. Failing in their military attempts, the europeans invented and forced a heinous debt upon Haiti. france charged Haiti with compensation for the loss of property (plantations, buildings, furniture, African women, men and children...). Haiti had to pay france, not the other way around. No enslaved person or their descendants has ever received compensation for the losses they have suffered. Yet france had the audacity to charge Haiti a debt to be paid in gold for 122 years! In the sea of plantations that was the Caribbean and the Americas at the time, Haiti had to accept the debt as the only way to maintain the abolition of slavery on the island. "**All Haitian citizens, from now on, will be known by the generic denomination of blacks**" declares article 14 of the Dessalines constitution. If the plantation is the white world and freedom is the black world, Ayiti was a black island in a sea of white supremacy. They had to negotiate. Here

begins the history of the infamous foreign debt imposed on the colonised countries.

The success of the revolution in Haiti caused many french settlers to flee to louisiana, in north america. napoleon had dreamed of re-establishing his own slave-manned empire in the Caribbean and north america. Yet, after being defeated over and over again by the African abolitionists in Haiti, napoleon was forced to sell the vast french colony of louisiana to the u.s.a., which practically doubled the size of the country at the time. In an outrageous historical mismatch, france blackmailed Haiti into paying 150 million gold francs for the loss of "french ownership", while selling louisiana, a territory twenty times as big as the island of Haiti, for 15 million gold francs. During the negotiations for the purchase of louisiana, the enslavers wanted to guarantee by any means necessary that, whether in the hands of france or the u.s.a., louisiana would not become another Haiti. They would make sure that slavery would not be abolished in louisiana.

The jazz of new orleans has its roots in Haiti's drums. The south carolina slave act sought to forbid the drum for fear of insurrection. The drum was banned, but it continued in the palm of the hand, in the foot, in the chest, in the voice...

During the u.s.a. invasion of Haiti in 1915, the foreign debt of Haiti was 'renegotiated' and passed onto the hands of the united states. During the January 2019 protests against president jovenel moïse, it was speculated that Haiti's foreign debt would be handed over to Qatar, and that it would be 'renegotiated' on the global market in the form of oil barrels... This is what the i.m.f. - the international monetary fund - and the banksters have been doing for decades with the so-called third world. Recently, Argentina, Ecuador and Jamaica signed similar packages with the i.m.f.; **packages that strangle local economies, strip away land, and put an end to public services.** It's a history that sadly repeats itself. In the meantime, the real debt is that which the european coloniser tribes - the human traffickers; rapists; assassins of native peoples;

thieves of lands, waters and minerals - owe us. An unpayable debt long overdue. **Caloteiros! Defaulters! Morosos!**

Along with financial terrorism, comes bioterrorism.

In 1981, the HIV virus that produces AIDS was identified. In 1982, scientists in the united states related the virus with four groups of people and dubbed it the 4Hs - Hemophiliacs, Heroin addicts, Homosexuals and Haitians. In 1990, the f.d.a. (food and drug administration) banned blood donations from people of Haitian origin in the u.s.a. In repudiation, the Haitian diaspora mobilized against the "scientific" nomenclature to have Haiti removed from the 4Hs and then again to have the ban lifted. It is said that the virus was introduced in the Caribbean island by sex tourism, specifically by european and north-american male homosexuals. We have no evidence to say that the HIV virus was intentionally and systemically injected into Haiti, but we look closely at the following case in South Africa. Some thirty years ago, white south african paramilitaries carried out experiments to artificially spread the HIV virus into South Africa's black population. They said that they were working on a vaccine against the virus, but the real goal was just the opposite: to spread the virus. This appalling information is revealed in the documentary "Cold Case Hammarskjold" (dir. mads brugger, 2019). The film follows the murder of the director of the united nations at the time, the swedish dag hammarskjold**, and shows how the HIV virus was used as a biological weapon in a planned genocide of the black population of South Africa in the 1980s and 1990s. As the film unfold, one keith maxwell becomes the central figure. A member of th militia group called the south african maritime research institue (s.a.i.m.r.) since 1964, maxwell pretends to be a doctor who cares about the health of black Africans and sets up a series of clinics in the suburbs of Johannesburg, with the help of supposedly innocent scientists and

foreign capital. maxwell's plan, in his own words, was to "eradicate the black population to cement white supremacy without explicit or demonstrable violence". To this day, many people from the neighbourhoods remember maxwell as the white man who came to help, a benevolent man who worked for the population to have access to clean water and who brought affordable medical treatment. The mercenary s.a.i.m.r. program was not limited to South Africa. It extended to Mozambique, Congo, Sierra Leone and Angola.

NGO's proliferate in Haiti.

Jean-Bertrand Aristide was the first democratically elected president of Haiti, in 1991. Promoter of the Liberation Theology, Aristide refused to grant mining concessions to canadian companies. His first presidency lasted only eight months. He suffered a coup d'état by the hands of c.i.a. agents from the united states who were on the island in the framework of a 'war on drugs'. Aristide went into exile in Venezuela. In 2001, he was elected to the presidency for the second time. In December 2003, in preparation for the celebration of the bicentennial of Haiti's independence, Aristide urged france to repay the illegitimately acquired colonial debt. He sent paris a bill of US\$21,685,135,571.48, for the 150 million gold francs that france collected between 1825 and 1947. Shortly after this political gesture, Aristide was abducted from his home, put on a u.s. air force plane and transported to Central African Republic in an international hijacking carefully planned between france, canada and the u.s.a. (**Ottawa Initiative on Haiti**). Haiti was than wide open for the ngos and the u.n., who entered the country hand in hand with miners, and traffickers of drugs, weapons, peoples, minerals, organs, water, diseases... **the real terrorists of this planet often camouflage with the white coat of 'aid'.**

On September 10, 2004, the united nations security council (u.n.s.c.) passed resolution 1542 to establish the united nations stabilization mission in Haiti, or m.i.n.u.s.t.a.h. The mission aimed to occupy Haiti after the deposition of president Jean-Bertrand Aristide. A Core Group (composed of the u.n., and the ambassadors

** Hammarskjold had his plane taken down in 1962, departing from Katanga, Congo. In the same year that Patrice Lumumba, the first and only democratically elected prime-minister of Congo was murdered by belgian mercenaries with the complicity of the UN.

of brasil, canada, france, germany, spain, the european union, the united states of america, and the organization of american states) was established two months after the 2004 coup. It inaugurated the handing over of mining concessions for the following twenty five years with logistical and security support from the united nations' blue helmets and armoured vehicles for transporting stolen minerals out of the country via embassies. The legacy of the m.i.n.u.s.t.a.h. is one of systematic rape, plunder, cholera, and over thirty thousand haitian deaths.

The 2010 earthquake in Haiti, which had its epicenter in the eastern part of the Tiburón peninsula, about 25 kilometers from the Haitian capital of Port-au-Prince, was recorded at 16:53:10 local time on Tuesday, January 12, 2010. The earthquake reached a magnitude of 7.0 Mw and occurred at a depth of 10km. It seems that the people were not familiar with the idea and the possibility of an earthquake in this region. Proof of this is that they did the opposite of what they should do in case of an earthquake, entering their homes to protect themselves. We have no evidence to say that the earthquake was a geo-engineering experiment to continue the colonial genocide (as it the belief of more than 70% of Haitians) but... the Seattle Times headline a week after the earthquake: "***The earthquake that killed more than 150,000 people in Haiti this month left clues to oil reserves that could help the economic recovery of the poorest country in the northern hemisphere***", said geologist stephen pierce, who worked in the region for over 30 years for companies like mobil corp. pierce dug and drilled looking for oil as the deep-sea exploration manager for zion oil and gas. Thirty years of digging in the Enriquillo Fault could well have helped induce a seism. A week after the earthquake, the then prime minister of Haiti Jean-Max Bellerive was not in the island helping those affected. He was in canada at meetings with hillary clinton and canadian mining companies. Soon after the earthquake, the ngos, the u.n., canada, and the united states entered Haiti again with full force. They took control of airports, communication networks, air, sea and land transport, strengthening their criminal networks of traffic, corruption and theft of all natures.

In the days following the earthquake, the immediate response was 100% Haitian led. The Madan Sara (market women) were essential to providing life-saving support to the families that were displaced throughout the country. They used all of the supplies that they had to feed hundreds of thousands of Haitians that fled Port-au-Prince to the countryside. However, the ngo's and foreign aid/development agents soon flooded the city with imported food for the relief efforts destroying the local networks of support. This wasn't a careless ill-informed approach, but an intentional decision to prioritize investing in foreign-owned companies.***

In the wake of the earthquake, ngos supplanted a lot of Haitian institutions. They pushed many of Haitian autonomous movements that were trying to take back the decision-making. They were very insidious, using the vocabulary of bottom-up, popular power, grassroots, but acting fundamentally as agents of neoliberalism and imperialism. Much the same way that the missionaries back in the XVIth and XVIIth centuries were agents of the colonial power. ngo workers are agents of the empire in the colonised territories.

Euphemisms are an European tradition. Countless times we have heard the white world make a call to 'dialogue'. A call that, in reality, is nothing more than the unmistakable indication of who has a monopoly on violence. Thus teaches us Anacaona, poet, composer, warrior and leader of the Taíno people of Quisqueya. It was in 1503 that the governor of the Spanish capital Santo Domingo, Nicolas de Ovando, for fear of Anacaona's power, set up an ambush for her. The Spanish governor asked to be received in Xaragua, Anacaona's territory, to negotiate a peace treaty. Being

*** food sovereignty - In 1994, when (former) u.s.a. president clinton forced Haiti to reduce tariffs, it single handedly destroyed Haiti's ability to produce local rice while arkansas-produced rice (heavily subsidized) flooded the Haitian market. In October 2019, Lautaro Rivara reported that after weeks of intense popular strikes (where food and water are hard to find), the u.s.a.-canada-backed haitian government went to Cite de Soleil and handed u.s.a. rice for the population. In a situation where certainly many were suffering from hunger, the inhabitants of Cite de Soleil symbolically tore apart the bags of rice because they knew very well that it had caused their impoverishment.

a great diplomat, Anacaona accepted, even though she knew the request was not genuine. Not only did she invite the governor, she prepared a grand feast with food and fruit, decorated the capital with lush flowers, and received the Spanish contingent with songs and dances. The Spaniards wasted no time and burned the capital of Xaragua and its inhabitants alive. They captured and dragged Anacaona tied to a horse to Santo Domingo. There, they said they would not kill her if she agreed to be a sex slave for the Spaniards. Anacaona preferred death, and so she was hanged and burned in the public square.

In this long process of colonisation that continues to this day, rape has always been used as a weapon of war.

Oxfam abuses in the aftermath of the 2010 earthquake. belgian roland van hauwermeiren was at the time oxfam director in Haiti. He had been denounced by victims and whistle blowers in his previous positions in Liberia and Chad, yet instead of firing him and processing his criminal behaviour in the courts, oxfam considered him to be the best candidate for post-earthquake Haiti. In Haiti he is accused of frequently organising together with at least 9 other oxfam employes "sex parties" at his oxfam rented hilltop villa. In 2011, when the accusations were made, oxfam offered van hauwermeiren what they called a "dignified exit" by accepting his voluntary resignation. Only in february 2019 did oxfam finally "apologise" and recognise the facts of the denunciations and their mishandling of the situation. No oxfam employee to this day has been prosecuted for their criminal acts in Haiti. The victims have neither seen a trial nor received any kind of compensation from oxfam. Van hauwermeiren is apparently living free in his house in the belgian coast.

Bety Cariño, a defender of the territories and peoples' rights (murdered in 2010) denounced what she called **the Plastic Plague**. Polymers were named plastic in 1907, but polymers have little to do with plasticity, with that which stretches and transforms. Petrol is the base of polymers. In the 1930s, a new type of plastic was created: polyamide, commercially called nylon. After the

second world war, dacron, styrofoam, polystyrene, polyethylene and vinyl were created. **Polymers have spread in people's daily lives in such a way that it is difficult to imagine today's world without them.** The Plastic Plague leads oil companies to search for raw materials without scruples or limits. Three months after the earthquake in Haiti, there was an explosion of the Deepwater Horizon platform in the Gulf of Mexico, considered to be the biggest oil spill on sea in history. Oil drilling in deep waters is making whales deaf, unable to find their way in the immense depths of the oceans. **Ayida Wedo, whale and great astronomer of the depths and the celestial is being attacked.**

What is to be done? Instead of following the colonial precepts of the empire, plunging in the Plastic Plague, why not follow Rwanda, which has banned the use of plastic since 2004? It is forbidden by law to use bags, bottles and plastic packaging in Rwanda. Arriving at the airport in the capital, Kigali, all plastic containers are confiscated by the police (a more dignified task for the police than deporting migrants and killing young black men). In addition to fighting plastic, Rwanda has broken its own world record by including more than 68% of women in the national congress. However, Rwanda is known worldwide for the killings between the supposed Tutsi and Hutu ethnic groups. A conflict that was encouraged, propelled and promoted by germany, belgium and england. A curious fact is that the largest cause of death during this architected conflict was due to a cholera epidemic in the refugee camps administered by the agencies of 'humanitarian aid'. The same happened in Haiti after the earthquake. The greatest number of deaths were not due to the earthquake itself but to cholera. This disease did not previously exist in Haiti.

Within the cosmology of Vodou, it is believed that each water with its own properties has the power to heal. Fresh rivers, salty lakes on top of mountains, waterfalls, underground streams... A well-known Haitian Hougan, Jean-Daniel Lafontant, told us that he knows of waters that can cure even the most serious diseases when prescribed in the right dose of baths. However, many of these

waters are no longer active because they are contaminated. He says that **the waters of Ayiti are crying**. For the great researcher Nancy the Souza (Cici) the fate of waters are connected: “*the waters of Brazil are dying, because Orixá is like that, if you destroy nature, the Orixá will go away*”.

It is a fact: cholera was introduced into Haiti by united nations forces in October 2010. It was from a u.n. base along the Meille River which flows into the Artibonite River where thousands of people bathe, wash their clothes and dishes, collect cooking water and play, that cholera has spread throughout the country, resulting in more than 10,000 deaths. An Al Jazeera documentary exposed the case, after which the u.n. was forced to acknowledge its responsibility. Although the united nations apologized publicly, and organized a 40 million euro fund in reparations, no Haitian family have ever received any of that money. No Haitian family has received reparations for the deaths and damage caused by the u.n. To this day, cholera has not been eradicated and is far from it. All of u.n.’s money has gone to its own structure. On top of that, the u.n. justifies its presence (its invasion) in Haiti because of the cholera epidemic. The u.n. charges salaries and gives vaccines that yield millions of dollars to pharmaceutical industries.

With the cholera epidemic came the Plastic Plague to Haiti. The water that used to be drunk from river sources is now packaged in plastic bottles and plastic sachets, which are transported across the country in trucks. **During the ten days of protests in February 2019, a liter of water became more expensive than a liter of gasoline.**

Paraguayan artists we met in Salvador recently told us how they are being recruited for the ‘humanitarian’ project One Drop (from the canadian company cirque du soleil, in partnership with barrick gold and coca cola company). An ‘artistic’ project whose real goal is mapping communities and paving the way for the privatization of Guarani lands and waters in Paraguay. The Guarani aquifer is being given away to nestlé. The Flint River in Michigan, from which

an absolute majority African-American population draws their water, has been scandalously contaminated with lead, seriously and permanently affecting the health of the citizens of Flint. The sacred Titicaca Lake, the world’s navel, is contaminated. Haiti’s waters are filled with cholera and pesticides are invading the taps of all our homes. Hundreds of defenders of the waters are being murdered throughout Abya Yala.

The waters are priceless. A wise man from M’boygy told us that the Niagara and Iguazu Falls communicate through vibrations and magnetism, and that all the waters know of each other and speak together. The vast network of underground and aerial snake rivers connect through the rainbow.

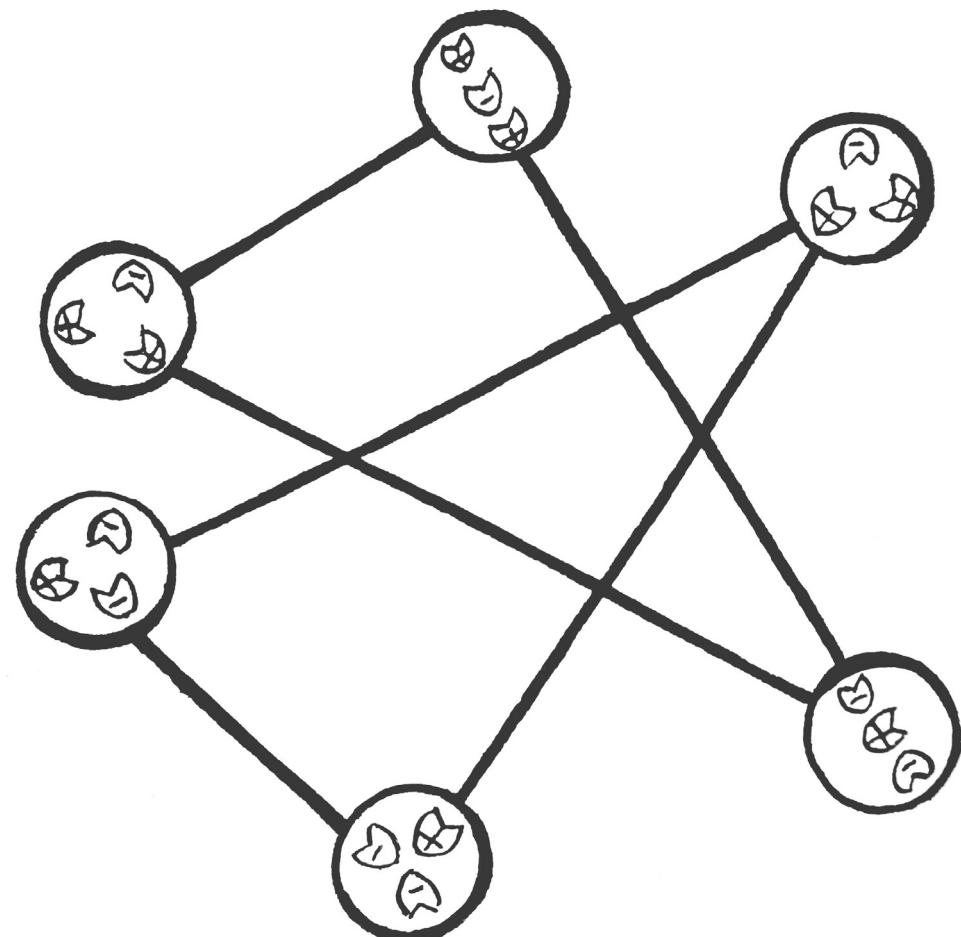
“Water is not only the source of life: it is life. We are born of water, nourished by water, and alive because of it. Water is as important as the other three elements of Vodou. Water is one of the four pillars of our mystical life. The contamination of water is the latest act of domination and control over the people of Haiti. After three days, all protests stopped, because potable water distribution was stopped. Polluting our waters means controlling the life of our people. This control is a direct attempt to eliminate the secret principle of Libéte ou Lanmó. Even the Lwa cannot survive without water, as the principle of equilibrium of the four elements will no longer exist. This latest crime perpetrated against humanity is the pollution and the killing of our waters. May the Lwa of Boukman, Makandal, Ayízan Velekete, Damballah, Ayida, Simbi and Papa Dessalines give us the courage to fight this last breath of demonic insanity and the act of collective suicide” Jean-Daniel Lafontant, October 23, 2019.

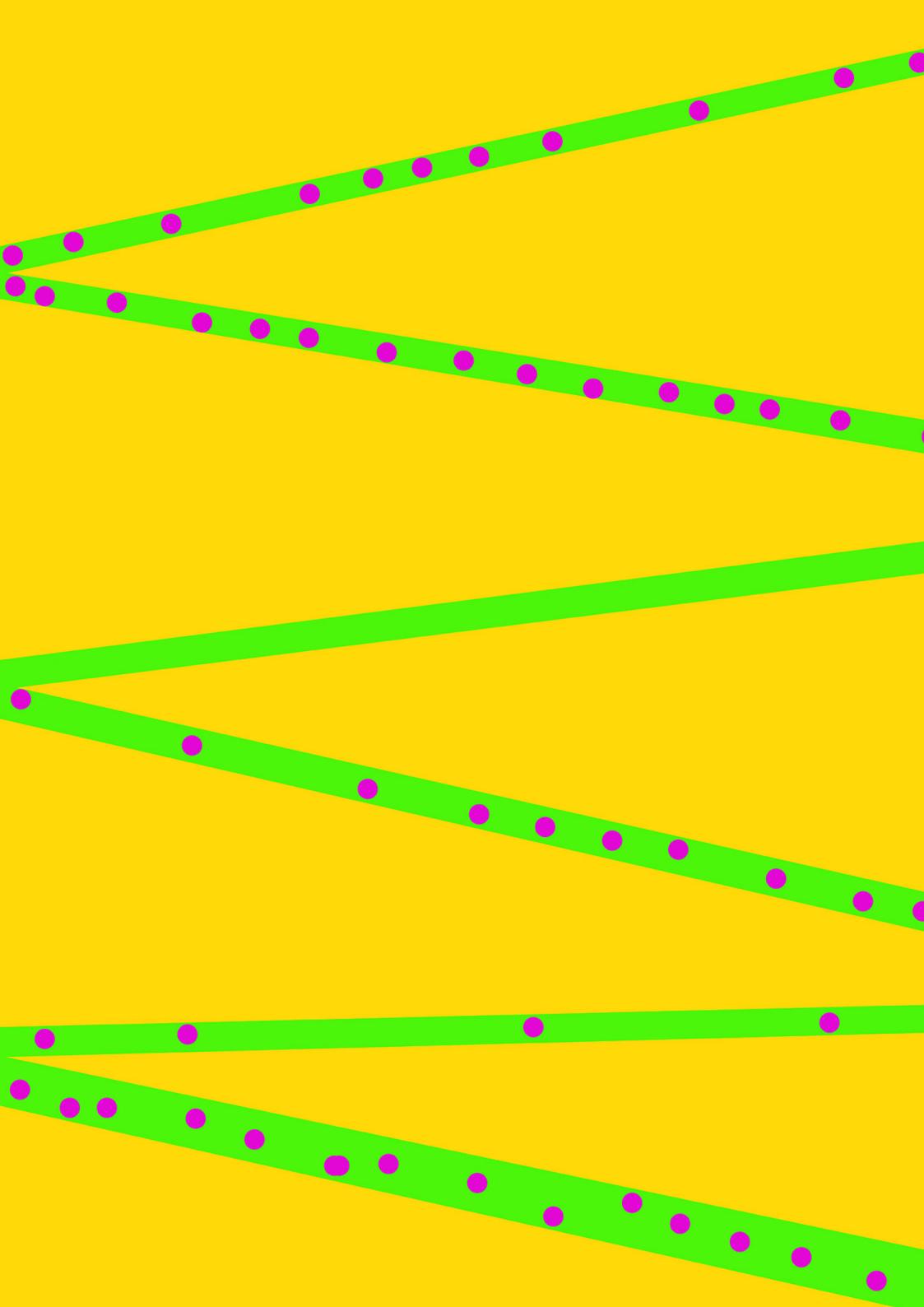
Michel-Rolph Trouillot writes in his important book Silencing the Past that the Haitian Revolution “entered history with the peculiar characteristic of being unthinkable even as it happened”. That is to say, in the narrative of colonial power, it did not even fit the idea that enslaved African peoples could organize blunt opposition across the island, and with global projection. Following Trouillot’s

thought, the philosopher Susan Buck-Moss warns of the danger of “*conflating two silences, the past and the present one, when it comes to Haitian history. For if people in the eighteenth century did not think in non-racial terms of the “fundamental equality of humanity” at least they knew what was happening; today, when the Haitian slave revolution might be more thinkable, it is more invisible*”. Faced with this, we ask: **what do we allow ourselves to imagine?**

Que las aguas se revuelvan y las cobras se revoltem! Ayibobo!

May the waters stir and the snakes revolt! Ayibobo!

HAITI o AYITI

1492 – 1791 – 1804 - 1805 – 1930s - 1991 - 2010 - 2019

Vamos a ganar, me lo dijo el río.

Berta Cáceres (1971-2016)

Denkend aan de geologische en kosmische rijkdom van Haïti, het Caribisch gebied en Abya Yala* van Nieuw Amerika. Denkend aan de bodems, de wateren, de waterbekkens, de diepten, de ondergrond, de lucht, de walvissen, de verzetsgeschiedenis, de dansen, de geesten, de mineralen, de wateren, de slangen, een cobra grande. De mensheid als kanalen van universele energie, mensen in hun rol van het cultiveren en vrijwaren van deze energie. Energie die reist door het universum en door het multiversum. Energie die zich graag concentreert op bepaalde eilanden, beken (leguanen), bossen, zandheuvels, waterbekkens, stalactieten, enz. Wat bevindt er zich aan het einde van de regenboog? De regenboog, de wateren van de hemel en de horizon van de weerstand tegen extractivisme en watervervuiling. **Abysmus Invocatia Abysmus**

De wateren van het oerbekken bracht het universum en alle levende wezens voort. De cirkelvormige slang staat voor eeuwige terugkeer, vernieuwing en continuïteit. Oxumaré, Dambhalah Hwedo, Ayida Hwedo, Yewa, Bessen, Bafono Deka, Angoro en de slangen zijn cirkelvormige en spiraalvormige energie. **Wij cultiveren datgene wat elastisch is en zich uitstrekkt.** Axé, de weergalm van die primordiale, oeroude energie die we tot op de dag van vandaag horen. Wat volgens sommigen een grote explosie was. De universele energie en de geleiders van die energie manifesteren zich in dans en weerklang. **De natuur cultiveren betekent de natuur niet beschadigen.** Het betekent dat we geen plastic en piepschuim meer gebruiken dat hier 400,

*Abya Yala - betekent Rijp Land, Levend Land of Bloeiend Land. Een naam die door de Kuna-bevolking is gegeven aan het continent dat we vandaag kennen als Amerika, van zuid naar noord.

500 jaar of voor altijd zal blijven. Kunststoffen en piepschuim zitten reeds vast in het DNA van de zeewateren. "Orixá houdt niet van vuilheid", zegt Makota Valdina. Onlangs werd een walvis dood aangetroffen met 80 kg plastic in haar buik. Walvissen migreren duizenden kilometers terwijl ze met hun open grote bek het water van de oceanen filteren.

De oorspronkelijke volkeren van de gebieden waar wij vandaan komen - Wallmapu, Tawantinsuyo, Pindorama, Ma'ya'ab, Cemanahuac.... – bij sommigen bekend als Brazilië, Argentinië, Uruguay, Paraguay, Bolivië, Colombia, Venezuela, Ecuador - kennen het belang van het cultiveren van de Cobra Grande en hebben het ook altijd gekend. De grote slang is de immense rivier die door het bos kronkelt. Het zijn de vliegende rivieren die vocht door de lucht voeren. De volkeren die orixás, vodouns, iwas en inquices vereren kennen het kosmische werk dat ze doen om de orde van het universum te onderhouden. De wetenschap van het tastbare.

Haïti, Cuba, Venezuela: de verdoemden van de huidige Amerika's. Politici, die de belangen van de u.s. en europa centraal stellen in landen als Brazilië, Argentinië en Colombia, proberen de kiezers te chanteren met de dreiging "te worden zoals Venezuela", "te worden zoals Cuba", 'te worden zoals Haïti". Een valse dreiging die dient om allerlei wreedheden, invasies en voortdurende diefstal van ons grondgebied te rechtvaardigen. Omdat Haïti de moed had om vrij te zijn. Omdat Cuba de moed had om vrij te zijn. Omdat Venezuela de moed had om vrij te zijn. De PetroCaribe Oil alliantie die wijlen Hugo Chavez voorstelde aan de Caraïbische landen betekende een potentiële nachtmerrie voor de dollar-gebaseerde (amerikaanse gecontroleerde) distributie van olie in de regio. Voor de westerse mogendheden was het cruciaal om deze alliantie met alle noodzakelijke middelen te boycotten. Zie de campagnes ter vernietiging van Venezuela en Haïti! **Kote Kòb Petwo Karibe a?**

In januari 2006 sloot Haïti zich aan bij het Venezolaanse

solidariteitsprogramma PetroCaribe. Onder gunstige omstandigheden voorzagen zij het land van olie. Het land kon 60.000 vaten per dag tegen een gereduceerde prijs kopen. De helft van de kosten was terugbetaalbaar over 25 jaar tegen een rente van 1% in contanten, of in ruil voor geëxporteerde goederen. Momenteel is het programma voor meer dan een jaar opgeschorst vanwege de belangen van het amerikaanse imperialisme en zijn agenten, die het Haïtiaanse regime dekken en pogingen tot een staatsgreep gesteund hebben om een rechts regime te installeren in Venezuela.

'Amerika' is een oplegging van kolonialisme. **Abya Yala werd niet ontdekt door europese stammen. Abya Yala werd binnengevallen en geplunderd.** De Maya's weten hoe ze het moeten navertellen, de Azteken weten hoe ze het moeten navertellen, de Aymara's weten hoe ze het moeten navertellen en de Quechuas weten hoe ze het moeten navertellen.

De Arawaks, verwant van de Yanomami, verlieten de Orinoco delta per kano en verspreidden zich over het hele Caribisch gebied. Daar bevonden zich reeds de Marien, Magua, Maguana, Higuey, Ciboney, Lokono, Inwiti, Xaragua, Tainos, en nog vele anderen. Er wordt gezegd dat de zeekano's van de Arawaks (of Arauquas) zich door de Caraïbische zeeën bewogen met roeiteams van wel honderd man. Alvorens het "Haïti" werd, was het eiland bekend als Ciboney, Ayiti, Boyo, Quisqueya, La Hispaniola (met de hecatombe bij de komst van de europese wilden op het continent), Saint Domingue, Santo Domingo en vervolgens opnieuw Ayiti. De laatstgenoemde is een inheemse naam die door de Afrikaanse volken als hun eigen naam wordt geclaimd. Zij maakten van het eiland hun territorium en natie.

1791 markeert het begin van de triomfantelijke Haïtiaanse Revolutie. De vrijheidsoorlog duurde 13 jaar. De Afrikanen in Haïti vochten tegen de fransen, de spanjaarden, de engelsen en legioenen internationale huurlingen. Ze versloegen ze allemaal. In 1803 werd de onafhankelijkheid van Haïti uitgeroepen. Het werd herdacht op 1 januari 1804.

Koupe tèt boule kay

Libéte ou lanmó

De Haïtiaanse revolutie was geen op zichzelf staande gebeurtenis. Haïti is het buurland van Cuba, Xamaica en Florida. Het was vanuit Xamaica dat de Marron intellectueel Boukman, ("bookman") vertrok. Er wordt gezegd dat Boukman de Koran altijd vastbond rond zijn middel en anderen leerde lezen en schrijven. Er wordt ook gezegd dat hij naar Haïti zwom en het nieuws bracht dat er in Xamaica een opstand was. Hoeveel kilometer moet iemand zwemmen om vrij te zijn? Met de revolutie in Haïti kwamen projecten en fantasieën van emancipatie, magische geesten, dans en antikoloniaal verzet samen op één eiland. De alomvattendheid van deze verbeelding heeft sindsdien tot ver buiten de grenzen weerklank gevonden. De strijd voor vrijheid van Rio de la Plata tot New Orleans had ook zijn oorsprong in de Haïtiaanse revolutie.

Het was in 1492 dat christopher columbus voet aan wal zette op het eiland dat we vandaag de dag kennen als Haïti / Dominicaanse Republiek. Het jaar 1492 markeert het begin van de genocide en het brute extractivisme van de vele gebieden van Abya Yala, alsook de onderwerping van Afrikaanse volkeren in een trans-atlantische driehoekshandel. In de 500 jaar die daarop volgden, hebben de verontrustende vreemdheid en oneindigheid van zowel intelligible als radicaal andere kosmische entiteiten, dit door europa opgelegde amerika op de proef gesteld. Sinds de invasie van de europese stammen zijn opstanden en verzet een wijdverbreid fenomeen. We herinneren ons de namen van de grote vrijheidsstrijders: Anacaona, Tupac Amaru, Dandara, Zumbi dos Palmares, Bartolina Sisa, Verekete, Jabuti, Luiza Mahin, Ogun, Oya, Guaraniex, Makandal, Onça, Vespa's, Janaqueo, Condor, Surrupira, Surrupirinha .....

Tussen de vele en voortdurende opstanden, valt een beroemde dansbijeenkomst op. Een bijeenkomst die tegelijkertijd een oorlogsraad, een politiek congres en een Vodou-ceremonie was.

Bijeengeroepen door een Afrikaanse priesteres die bekend staat als Mambo Iman. Deze gebeurtenis ging de geschiedenis in als **Bois Caiman of Bwa Kayiman of Bwa Kayiman of Bwa Kay Iman** (Imans huis in het bos). In Ibo betekent Bia Ka Anyma: "kom, laat we plannen maken, erover discussiëren". Het definieert een entiteit en een plaats aan de voet van de bergen in het noorden van Haïti, Cap-Haitien, met evenveel plantages als Marron gemeenschappen. Daar schitterde in 1791 de glorieuze Haïtiaanse Revolutie. Een revolutie die opzettelijk en zorgvuldig verborgen bleef voor de politieke verbeelding van diegenen die strijden voor een wereld waarin diverse werelden passen.

Haïti, het land van de hoge bergen, is niet arm. Haïti is zeer rijk. Haïti heeft goud, iridium, koper, uranium, zout, diamanten, marmer, olie, gas, vetiver en magische portalen. Als Haïti arm was, waarom zouden canadese mijnbouwbedrijven dan zo geobsedeerd zijn door het eiland? canada, een land dat zich als progressief voordoet en tegelijkertijd de planeet vernietigt met zijn mijnbouwprojecten. Als Haïti arm was, waarom zou de verenigde staten er dan hun op vier na grootste ambassade ter wereld behouden? Waarom zou de familie clinton één van de grootste landeigenaren in Haïti zijn? Waarom zou de u.s.a. de alliantie tussen Cuba-Venezuela-Haïti zo hard boycotten? Dit is niet de zaak van één of andere merkwaardige clowneske president. barack hussein obama verruimde het amerikaanse beleid van boycotten en stelen van de Caraïben, terwijl hij de meeste migranten in de geschiedenis van de verenigde staten deporteerde. Een migratieadvocaat uit new york vertelde ons dat obama onder haar collega's de veelzeggende bijnaam "Deporter-in-Chief" had. obama beloofde de Guantánamo-basis in Cuba binnen de eerste zes maanden van zijn aanstelling te sluiten. Maar wat is daarmee gebeurd?

Haïti was de eerste natie ter wereld die de transatlantische slavenhandel afschafte. Het is de enige natie die de afschaffing van de slavenhandel als een niet-onderhandelbare eis voor haar onafhankelijkheid inschreef. Haïti financierde de campagne van

Simón Bolívar en eiste dat zijn streven naar Panamerikaanse vrijheid ook de Inheemse en Afrikaanse volkeren zou omvatten.

Tijdens de dertien jaar van de onafhankelijkheidsoorlog (1791-1804) werd het leger van napoleon bonaparte door de Afrikaans-Haitiaanse strijdkrachten verslagen, maar de europese mogendheden vonden andere manieren om Haïti te onderwerpen. Bij het falen van de militaire pogingen om Haïti binnen te vallen en de Haïtiaanse bevolking opnieuw te onderwerpen, verzonnen de europeanen een afschuwelijke schuld die ze toeschreven aan Haïti en dwongen die af. frankrijk belastte Haïti met een vergoeding voor het verlies van eigendommen (plantages, gebouwen, meubilair, Afrikaanse vrouwen, mannen en kinderen, ...). Haïti moest frankrijk betalen, niet andersom. Geen enkele tot slaaf gemaakte of haar nakomelingen hebben ooit compensatie gekregen voor de verliezen die ze hebben geleden. Maar frankrijk liet Haïti 122 jaar lang een schuld in goud betalen! In de zee van plantages die het Caribisch gebied en de Amerika's destijds was, moest Haïti de schuld aanvaarden, de enige manier om de afschaffing van de slavernij op het eiland te handhaven. **"Alle Haïtiaanse burgers zullen voortaan bekend zijn onder de algemene benaming van zwarten"** verklaart artikel 14 van de grondwet van Dessalines. Als de plantage de witte wereld is en de vrijheid de zwarte wereld, dan was Ayiti een zwart eiland in een zee van witte overheersing. Ayiti moest onderhandelen. Hier begint de geschiedenis van de beruchte buitenlandse schuld die aan onze landen is opgelegd.

Het succes van de revolutie in Haïti leidde ertoe dat veel Franse kolonisten vluchtten naar Louisiana, in noord-Amerika. Napoleon droomde van het herstel van een rijk van tot slaaf gemaakten in het Caribisch gebied en noord-Amerika. Maar omdat hij keer op keer verslagen werd door de Afrikaanse abolitionisten in Haïti, werd hij gedwongen de grote Franse kolonie Louisiana aan de V.S. te verkopen. Hierdoor verdubbelde het land bijna in oppervlakte. In een schandalige historische mismatch chanteerde Frankrijk Haïti om 150 miljoen goudfrank te betalen voor het verlies van

"frans eigendom". Tegelijk verkocht hij Louisiana, een gebied dat twintig keer zo groot is als het eiland Haïti, voor 15 miljoen goudfrank. Tijdens de onderhandelingen over de aankoop van Louisiana wilden de slavenhouders met alle middelen garanderen dat Louisiana, hetzij in handen van Frankrijk of U.S., niet een ander Haïti zou worden. Zij zouden er voor zorgen dat dat slavernij in Louisiana niet werd afgeschaft.

Jazz uit New Orleans heeft zijn wortels in de drums van Haïti. De slavernijwet van Zuid-Carolina wilde de trommel verbieden uit angst voor opstand. De trommel werd verboden, maar leefde verder in de palm van de hand, in de voet, in de borst, in de stem, ...

Tijdens de Amerikaanse invasie van Haïti in 1915 werd de buitenlandse schuld van Haïti 'heronderhandeld' en overgedragen aan de Verenigde Staten. Tijdens de protesten tegen president Jovenel Moïse in januari 2019 werd gespeculeerd dat de buitenlandse schuld van Haïti zou worden overgedragen aan Qatar. Op de wereldmarkt zou er 'heronderhandeld' worden in de vorm van olievaten. Dat is wat het I.M.F. - het internationale monetaire fonds - en de bankiers al decennia lang doen met de zogenaamde derde wereld. Onlangs hebben Argentinië, Ecuador en Jamaica soortgelijke pakketten met het I.M.F. ondertekend. **Pakketten die de lokale economieën wurgen, land weghalen en een einde maken aan de openbare diensten.** Het is een geschiedenis die zichzelf helaas herhaalt. Ondertussen is de echte schuld, diegene die de Europese koloniale stammen onschuldig zijn: de mensenhandelaars; verkrachters; moordenaars van inheemse volkeren; dieven van landen, wateren en mineralen. Een onbetaalbare schuld die al veel eerder had moeten worden betaald. Caloteiros! **Wanbetalers!** Morosos!

Samen met het financiële terrorisme ontstaat het bioterrorisme. In 1981 werd het HIV-virus dat AIDS produceert geïdentificeerd. In 1982 brachten wetenschappers in de Verenigde Staten het

virus in verband met vier groepen mensen en noemden het de 4Hs - hemofiliepatiënten, heroïneverslaafden, homoseksuelen en Haïtianen. In 1990 verbodde de f.d.a. (voedsel en drugs administratie) in de v.s. bloeddonaties van mensen van Haïtiaanse origine. In de verenigde staten mobiliseerde de Haïtiaanse diaspora zich tegen de "wetenschappelijke" nomenclatuur om Haïti uit de 4Hs te laten verwijderen en om het verbod op te heffen. Er wordt gezegd dat het virus op het Caribische eiland werd geïntroduceerd door sekstoerisme, met name door europese en noord-amerikaanse mannelijke homoseksuelen. We hebben geen bewijs om te zeggen dat het HIV-virus opzettelijk en systematisch in Haïti is geïnjecteerd, maar we kijken goed naar de volgende zaak in Zuid-Afrika. Zo'n dertig jaar geleden hebben blanke zuid-africane paramilitairen experimenten uitgevoerd om het HIV-virus kunstmatig te verspreiden onder de zwarte bevolking van Zuid-Afrika. Ze zeiden dat ze werkten aan een vaccin tegen het virus, maar ze deden net het tegenovergestelde: de verspreiding van het virus. Deze schokkende informatie wordt onthuld in de documentaire "Cold Case Hammarskjold" (dir. mads brugger, 2019). De film volgt op de moord op de toenmalige directeur van de verenigde naties, de zweedse dag hammarskjold**, en laat zien hoe het HIV-virus werd gebruikt als biologisch wapen in een geplande genocide op de zwarte bevolking van Zuid-Afrika in de jaren tachtig en negentig.

Naarmate de film zich ontvouwt, wordt een zekere keith maxwell de centrale figuur. Als lid van het Zuid-Afrikaans maritiem onderzoeksinstituut (s.a.i.m.r., een militie groep sinds 1964) doet maxwell zich voor als een dokter die zich bekomert om de gezondheid van zwarte Afrikanen. In de buitenwijken van Johannesburg richtte hij een reeks ziekenhuizen op met de hulp van zogenaamd onschuldige wetenschappers en buitenlands

** Hammarskjold liet zijn vliegtuig neerhalen in 1962, met vertrek uit Katanga, Congo. In hetzelfde jaar dat Patrice Lumumba, de eerste democratisch gekozen premier van Congo, werd vermoord door belgische huurlingen met medeplichtigheid van de VN.

kapitaal. maxwell zijn plan was, in eigen woorden, om "de zwarte bevolking uit te roeien om de blanke overheersing te versterken zonder expliciet of aantoonbaar geweld". Tot op de dag van vandaag herinneren veel mensen uit de wijken zich maxwell als de blanke man die kwam helpen met betaalbare medische behandelingen. Hij werd gezien als een welwillende man die voor de bevolking werkte om toegang te krijgen tot schoon water. Het huurlingenprogramma s.a.i.m.r. was niet beperkt tot Zuid-Afrika. Het werd uitgebreid naar Mozambique, Congo, Sierra Leone en Angola.

NGO's verspreiden zich in Haïti.

Jean-Bertrand Aristide was de eerste democratisch gekozen president van Haïti. Aristide, een verdediger van de bevrijdingstheologie, weigerde mijnbouwconcessies te verlenen aan canadese bedrijven. Zijn eerste presidentschap duurde slechts acht maanden. Hij werd het slachtoffer van een staatsgreep door c.i.a. agenten van de verenigde staten. In het kader van een 'oorlog tegen drugs' waren zij op het eiland. Aristide ging in ballingschap in Venezuela. In 2001 werd hij voor de tweede keer verkozen als president. Ter voorbereiding van de viering van de tweehonderdste verjaardag van de onafhankelijkheid van Haïti in december 20013, drong Aristide er bij frankrijk op aan om de illegaal verworven koloniale schuld terug te betalen. Hij stuurde Parijs een rekening van 21.685.135.571,48 dollar voor de 150 miljoen goudfranken die frankrijk van 1825 tot 1947 heeft geïnd. Kort na dit politieke gebaar werd Aristide uit zijn huis ontvoerd, op een amerikaans vliegtuig van de luchtmacht gezet en naar de Centraal-Afrikaanse Republiek getransporteerd. Deze internationale kaping was zorgvuldig gepland door frankrijk, canada en de v.s. (**Ottawa Initiative on Haiti**). Haïti stond weer wijd open voor de ngo's en de u.n. die het land binnenkwamen samen met mijnbouwers en handelaars in drugs, wapens, mensen, mineralen, organen, water en ziektes... **De ware terroristen van deze planeet, camoufleren zich vaak in de witte jas van de "hulpverlener".**

De stabilisatiemissie van de verenigde naties in Haïti of m.i.n.u.s.t.a.h. werd op 10 september 2004 door de veiligheidsraad van de verenigde naties (u.n.s.c.) opgericht bij resolutie 1542. De missie was bedoeld om Haïti te bezetten na de afzetting van president Jean-Bertrand Aristide. Twee maanden na de staatsgreep van 2004 werd een kerngroep (bestaande uit de verenigde naties en de ambassadeurs van brazilië, canada, frankrijk, duitsland, spanje, de europese unie, de verenigde staten van amerika en de organisatie van de amerikaanse staten) opgericht. Dit betekende de start van de overdracht van mijnconcessies voor de volgende vijfentwintig jaar, met de logistieke steun en onder bescherming van de blauwhelmen van de verenigde naties. Met gepantserde voertuigen werden de gestolen mineralen het land uitgevoerd, via de ambassades. De erfenis van de m.i.n.u.s.t.a.h. is er één van systematische verkrachting, plundering, cholera en meer dan dertigduizend Haïtiaanse doden.

Het epicentrum van **de aardbeving van 2010 in Haïti** bevond zich in het oostelijke deel van het schiereiland Tiburón. Ongeveer 25 kilometer van de Haïtiaanse hoofdstad Port-au-Prince. De aardbeving werd geregistreerd om 16:53:10 uur lokale tijd op dinsdag 12 januari 2010. Hij bereikte een magnitude van 7,0 MW en vond plaats op een diepte van 10 km. Het lijkt erop dat de mensen in deze regio niet bekend waren met het idee en de mogelijkheid van een aardbeving. Het bewijs hiervan is dat ze het tegenovergestelde deden van wat ze hadden moeten doen, door namelijk hun huizen binnen te gaan om zichzelf te beschermen. We hebben geen bewijs om te zeggen dat de aardbeving een geo-engineering experiment was om de koloniale genocide voort te zetten (zoals meer dan 70% van de Haïtianen gelooft). Maar Seattle Times kopte een week na de aardbeving: "**De aardbeving die deze maand meer dan 150.000 mensen in Haïti het leven kostte, liet aanwijzingen achter van oliereserves die het economisch herstel van het armste land van het noordelijk halfrond zouden kunnen bevorderen**", aldus geoloog stephen pierce. Hij werkte meer dan 30 jaar in de regio voor bedrijven als

mobil corp. Als diepzee-verkenningsmanager graafde en boorde Pierce naar zionolie en gas. Dertig jaar graven in het Enriquillo-meer zou goed kunnen geholpen hebben om seismische activiteit te veroorzaken. Een week na de aardbeving was de toenmalige premier van Haïti Jean-Max Bellerive niet op het eiland om de getroffenen te helpen. Hij was in canada op vergaderingen met hillary clinton en canadese mijnbouwbedrijven. Kort na de aardbeving, kwamen de ngo's, de v.n., canada, en de verenigde staten weer met volle kracht Haïti binnen. Ze namen de controle over van de luchthavens, communicatienetwerken, lucht-, overzees- en landverkeer, en verstevigden zo hun criminale netwerken van handel, corruptie en diefstal.

De eerste uren en dagen na de aardbeving waren voor 100 procent in handen van de Haïtianen. De Madan Sara, de marktvrouwen, waren van essentieel belang bij het verlenen van levensreddende aan de gezinnen die in het hele land ontheemd waren. Ze gebruikten alle voorraden die ze hadden om honderdduizenden Haïtianen te voeden die van Port-au-Prince naar het platteland vluchtten. Al snel overspoelden de ngo's en buitenlandse hulp- en ontwikkelingsorganisaties de stad met geïmporteerd voedsel voor de hulpacties, die de lokale ondersteuningsnetwerken vernietigden. Dit was geen onzorgvuldige, slecht geïnformeerde aanpak, maar een bewuste keuze om voorrang te geven aan investeringen in buitenlandse bedrijven.* In de nasleep van de aardbeving namen de ngo's het over van de Haïtiaanse instellingen. Ze dreven veel van de Haïtiaanse autonome bewegingen terug die opnieuw

* voedselsovereiniteit - In 1994, toen de (voormalige) v.s. president clinton Haïti dwong om de tarieven te verlagen, vernietigde hij in zijn eentje het vermogen van Haïti om lokale rijst te produceren. Terwijl in arkansas geproduceerde rijst, die zwaar gesubsidieerd werd, de Haïtiaanse markt overspoelde. In oktober 2019 meldde Lautaro Rivara dat na weken van hevige volksopstanden (waarbij voedsel en water moeilijk te vinden waren), de door de v.s. en canada gesteunde Haïtiaanse regering naar Cité de Soleil ging om de bevolking van Haïti rijst uit de v.s. te geven. Hoewel velen zeker honger leden, werden de zakken rijst symbolisch verscheurd door de inwoners van Cité de Soleil, omdat ze heel goed wisten dat dit hun verarming had veroorzaakt.

de besluitvorming in handen probeerden te nemen. Ze gingen bedrieglijk te werk, door de taal van onderop, van de populaire macht en de grassroots te hanteren. Maar in wezen handelden ze als agenten van het neoliberalisme en het imperialisme. Net zoals de missionarissen in de 16e en 17e eeuw agenten waren van de koloniale macht, zijn ngo-werkers agenten van het imperium in de gekoloniseerde gebieden.

Oxfam-misbruik in de nasleep van de aardbeving van 2010.

Ten tijde van de aardbeving was de belg roland van hauwermeiren oxfam-directeur in Haïti. In zijn vorige functies in Liberia en Tsjaad werd hij door slachtoffers en klokkenluiders aangeklaagd. Maar in plaats van hem te ontslaan en zijn misdadig gedrag voor de rechtbank te brengen, vonden zij hem de beste kandidaat voor Haïti na de aardbeving. In Haïti wordt hij verdacht van het frequent organiseren – samen met 9 andere oxfam medewerkers – van seksfeestjes in een gehuurde villa op een heuveltop. Toen de beschuldigingen in 2011 aan het licht kwamen, bood oxfam van hauwermeiren een zogenaamd "waardige uitweg" aan door zijn vrijwillig ontslag te aanvaarden. Pas in februari 2019 bood oxfam eindelijk verontschuldigingen aan en erkende het de aanklachten en de eigen foutieve aanpak van de situatie. Geen enkele oxfam-medewerker werd tot op heden vervolgd voor deze misdaden in Haïti. De slachtoffers hebben noch een proces gezien, noch enige vorm van compensatie van oxfam ontvangen. van hauwermeiren schijnt vrij te leven in zijn huis aan de Belgische kust.

In het lange proces van kolonisatie, dat tot op de dag van vandaag voortduurt, is verkrachting altijd als oorlogswapen gebruikt.

Bety Cariño, een verdediger van de territoria en de rechten van de bevolking (vermoord in 2010), hekelde wat zij **de Plastic Pest** noemde. Polymeren werden in 1907 plastic genoemd, maar polymeren hebben weinig te maken met plasticiteit, met datgene wat zich uitstrekkt en verandert. Benzine is de basis van polymeren. In 1930 werd een nieuw type kunststof gecreëerd:

polyamide, in commerciële termen beter bekend als nylon. Na de tweede wereldoorlog werden dacron, piepschuim, polystyreen, polyethyleen en vinyl gecreëerd. **Polymeren hebben zich zodanig verspreid in het dagelijks leven van mensen dat het moeilijk is om ze weg te denken uit onze wereld.** De Plastic Pest zet oliemaatschappijen ertoe aan om zonder scruples of limieten op zoek te gaan naar grondstoffen. Drie maanden na de aardbeving in Haïti was er een explosie van het Deepwater Horizon-platform in de Golf van Mexico. Deze ramp wordt beschouwd als de grootste olieramp op zee in de geschiedenis. Olieboringen in diep water maken walvissen doof en zorgen ervoor dat ze hun weg niet vinden in de immense diepten van de oceanen. **Ayida Wedo, walvis en groot astronoom van de diepten en de hemel wordt aangevallen.**

Wat moet er gebeuren? In plaats van de koloniale voorschriften van het imperium te volgen en de Plastic Pest in te duiken, waarom niet Rwanda volgen? Sinds 2004 verbiedt Rwanda het gebruik van plastic. Het is wettelijk verboden om in Rwanda zakken, flessen en plastic verpakkingen te gebruiken. Op het vliegveld in de hoofdstad Kigali worden alle plastic containers door de politie in beslag genomen (een meer waardige taak voor de politie dan het uitzetten van migranten). Naast het bestrijden van plastic heeft Rwanda zijn eigen wereldrecord gebroken door meer dan 68% van de vrouwen in het nationale congres op te nemen. Nochtans staat Rwanda wereldwijd bekend om het moorddadig treffen tussen de vermeende Tutsi- en Hutu-etnische groepen. Een conflict dat werd aangemoedigd, gestimuleerd en bevorderd door Duitsland, België en Engeland. Een merkwaardig feit is dat de grootste doodsoorzaak tijdens de duur van dit geconstrueerde conflict te wijten was aan een cholera-epidemie in de vluchtelingskampen die door de hulpverleners werden opgezet. Hetzelfde gebeurde in Haïti na de aardbeving. Het grootste aantal doden was niet toe te schrijven aan de aardbeving maar aan cholera. Die ziekte bestond voorheen niet in Haïti.

Binnen de kosmologie van Vodou wordt aangenomen dat elk water met zijn eigen eigenschappen de kracht heeft om te genezen. Verse rivieren, zoute meren op de top van de bergen, watervallen, ondergrondse beken, ... Een bekende Haïtiaanse Hougan, Jean-Daniel Lafontant, vertelde ons dat hij weet van wateren dat zelfs de ernstigste ziekten kan genezen met de juiste dosis baden. Maar dat veel van hen niet meer dienen omdat ze besmet zijn. Hij zegt dat **de wateren van Ayiti huilen**. Voor grote onderzoeker Nancy de Souza (Cici) is het lot van de wateren verbonden "het water van Brazilië sterft, want Orixá is zo, als je de natuur vernietigt, zal de Orixá verdwijnen".

Een feit is dat cholera in oktober 2010 in Haïti werd geïntroduceerd door de strijdkrachten van de verenigde naties. Het was vanuit een u.n. basis, langs de Meille rivier die uitmondt in de Artibonite rivier, dat cholera zich over het hele land heeft verspreid. Met meer dan 10.000 doden tot gevolg. Duizenden mensen baden daar, wassen er hun kleding, doen er hun afwas, verzamelen er kookwater, en kinderen spelen er. Een documentaire van Al Jazeera bracht de zaak aan het licht, waarna de v.n. gedwongen werd haar verantwoordelijkheid te erkennen. Hoewel de verenigde naties zich publiekelijk verontschuldigden en een fonds van 40 miljoen euro ter compensatie organiseerden, heeft geen enkele Haïtiaanse familie ooit iets van dat geld ontvangen. Geen enkele Haïtiaanse familie heeft een schadevergoeding ontvangen voor de doden en schade die door de v.n. zijn veroorzaakt. Tot op de dag van vandaag is cholera nog niet uitgeroeid, dat is nog veraf.. Al het geld van de v.n. is naar de eigen structuur gegaan. Bovendien rechtvaardigt de v.n. haar aanwezigheid (haar invasie) in Haïti vanwege de cholera-epidemie. De v.n. rekent salarissen aan en geeft vaccins die miljoenen dollars opbrengen aan de farmaceutische industrie.

Met de cholera-epidemie kwam de Plastic Plaag naar Haïti. Het water dat vroeger werd gedronken uit rivierbronnen wordt nu verpakt in plastic flessen en plastic zakjes, die in vrachtwagens

door het land worden vervoerd. Tijdens de tien dagen van protesten in februari 2019 **werd een liter water duurder dan een liter benzine**.

Paraguayaanse kunstenaars die we onlangs in Salvador hebben ontmoet, vertelden ons hoe ze gerekruteerd werden voor het 'humanitaire' project One Drop (van het canadese bedrijf cirque du soleil, in samenwerking met het barrick gold and coca cola company). Een 'artistiek' project waarvan het werkelijke doel is om gemeenschappen in kaart te brengen, de weg vrij te maken voor de privatisering van het land en de wateren van de Guarani in Paraguay. De Guarani-aquifer wordt weggegeven aan nestlé. De Flint River in Michigan, waaruit een absolute meerderheid van de Afrikaans-Amerikaanse bevolking water put, is schandalig vervuild met lood. Wat de gezondheid van de inwoners van Flint ernstig en blijvend aantast. Het heilige Titicacameer, de navel van de wereld, is besmet. De wateren van Haïti zijn gevuld met cholera en er zijn pesticiden die via de kraan al onze huizen binnendringen. Honderden verdedigers van de wateren worden in heel Abya Yala vermoord.

De wateren zijn van onschatbare waarde. Een wijze man uit M'boygy vertelde ons dat de Niagara en Iguazu watervallen met elkaar communiceren door middel van trillingen en magnetisme. Alle wateren zijn van elkaar op de hoogte en praten met elkaar. Het enorme netwerk van het ondergrondse en luchtslangrivieren verbindt zich met elkaar door middel van de regenboog.

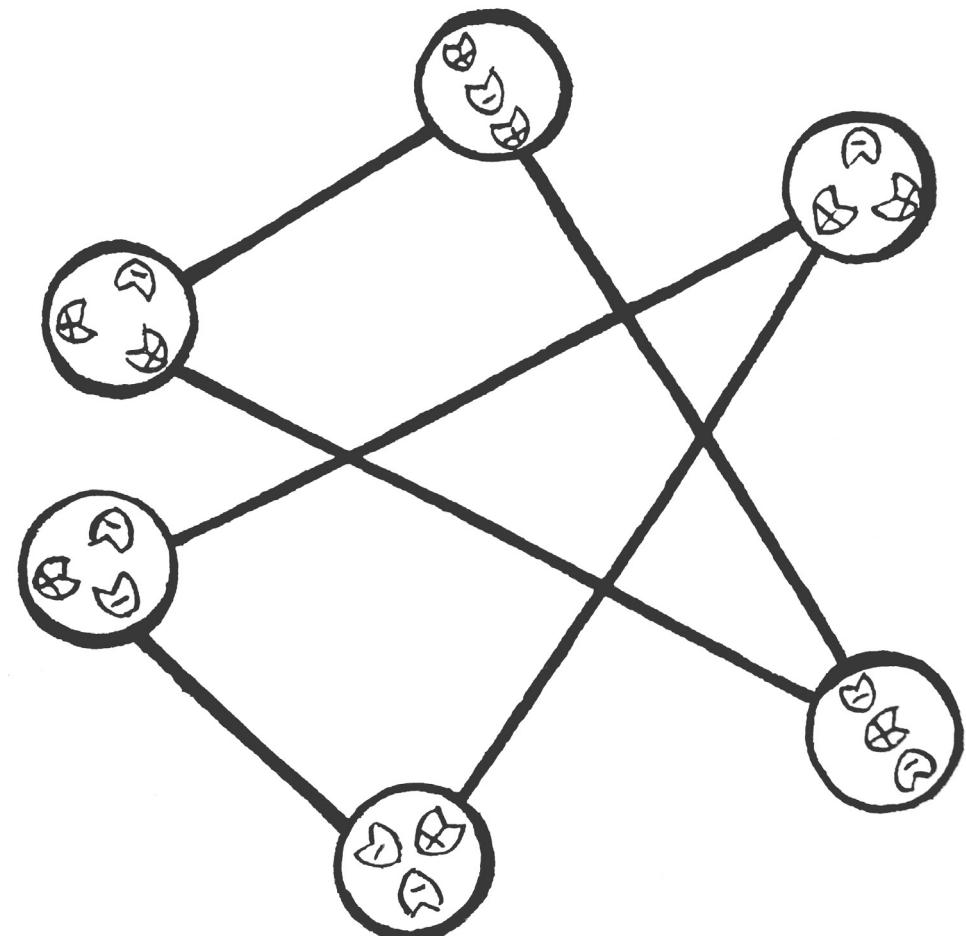
"Water is niet alleen de bron van het leven. Het is het leven. We zijn geboren uit water, gevoed door water, en daardoor levend. Water is net zo belangrijk als de andere drie elementen van Vodou. Water is een van de vier pijlers van ons mystieke leven. De vervuiling van water is de laatste daad van overheersing en controle over de Haïtiaanse bevolking. Na drie dagen zijn alle protesten gestopt omdat de distributie van drinkwater was gestopt. Het vervuilen van ons water betekent het controleren van onze mensen hun leven."

Deze controle is een directe poging om het geheime principe van Libéte ou Lanmó te elimineren. Zelfs de Lwa kunnen niet overleven zonder water, omdat het evenwichtsprincipe van de vier elementen niet langer zal bestaan. Deze laatste misdaad tegen de mensheid is de vervuiling en het doden van onze wateren. Moge de Lwa van Boukman, Makandal, Ayízan Velekete, Damballah, Ayida, Simbi en Papa Dessalines ons de moed geven om deze laatste adem van demonische waanzin en de daad van collectieve zelfmoord te bestrijden.” Jean-Daniel Lafontant, 23 oktober 2019.

Michel-Rolph Trouillot schrijft in zijn belangrijke boek *Silencing the Past* dat de Haïtiaanse Revolutie “de geschiedenis is ingegaan met de specifieke eigenschap ondenkbaar te zijn, zelfs toen het gebeurde”. Dat wil zeggen, in het verhaal van de koloniale macht, paste het zelfs niet in het idee dat tot slaaf gemaakte Afrikaanse volkeren botweg oppositie konden organiseren over het hele eiland en dat met wereldwijde uitstraling. In navolging van Trouillot's gedachte waarschuwt filosoof Susan Buck-Moss voor het gevaar van “het samenvoegen van twee stiltes als het gaat om de Haïtiaanse geschiedenis, namelijk die van het verleden en het heden.. Want als mensen in de achttiende eeuw niet in niet-raciale termen dachten aan de “fundamentele gelijkheid van de mensheid”, dan wisten ze tenminste wat er gebeurde; vandaag de dag, nu de Haïtiaanse slavenrevolutie misschien meer denkbaar is, is ze onzichtbaarder”. In het licht hiervan vragen we ons af: **wat staan we onszelf toe om ons voor te stellen?**

*Que las aguas se revuelvan y las cobras se revoltem!
Ayibobobo!*

Moge het water in beweging komen en de slangen in opstand komen! Ayibobo!

HAITI o AYITI

60 milyon - 30 mil - 2500 mil ane de sa - 1492 -
1791 - 1803 - 1804 - 1930s - 1991 - 2010 - Jodiya

Panse sou richés kosmik ak jewolojik peyi dAyiti, Karayib la, ak Abya Yala oswa Nuestra Ameryka.

Panse sou sòl yo, dlo yo, basen yo, pwofondè yo, gwot yo, lè a, labalèn yo, listwa rezistans nou, dans yo, misté yo, mineral yo, koulèv yo ak Cobra grande.

Panse limanite kòm kanal enèji inivèsèl. Enèji ki abitye konsantre sou plizye zile, twou dlo, nan bwa, koli'n, basen, stalactik yo elatryé.

Ayibobo pou moun ki jwe wòl pou kiltive ak pwoteje enèji kap vwayaje nan linivè. Yon linivé ki pi gwo pase tout inivé.

Kisa ki nan dènye bout lakansyèl?

Nan dènye bout lakansyèl se la Ayida domi, se kabann dlo nan syèl, se bèso rezistans kap lite pou mete kaba ekstrativis ak dlo anpwazonnen. Dènye bout lakansyèl se la, syèl la ak tè fè youn.

Abysmus Invocatia Abysmus

Dlo basen lavi, ki se manman linivé ak tout sa ki sou te a. Koulév tou won, retounman etenèl, renesans, kontinite.

Oxumarê, Dambhalah Hwedo, Ayida Hwedo, Yewa, Bessen, Bafono Deka, Angoro ak sèpan tou won enéji espiral. Nou kilitive sa ki elastik sa ki tòdye, nou se rozo. Nou todye men nou pa kase.

Axé.

Axé, se son manman lavi, se son manman latè. Se premye goudou goudou mond la. Se vibrasyon inivèsèl la ak kanal enéji ki manifeste nan mouvman yon kò kap danse. Se yon vibrasyon, yon rezonans. **Se yon gwouyad a lenfini.**

Kiltive lanati vle di pa touye'l. Kiltive lanati vle di onè respè pou pye bwa yo, wòch yo, fèy yo, plant yo, tè a, ak tou zannimo ki souli yo.

Sa vle di chak fwa yon moun sèvi ak plastik, ti chache dlo, bwat anpote ak lòt salopri, ou touye lanati paske fatra sa yo pap disparèt. Plastik ak anpil lot fatra ankò deja kole nan ADN dlo ki nan lanmè a.

Jodiya koray lanmè, wòch lanmè, menm pwason fèt ak plastik nan kò yo. Plastik se pwazon, plastik se demon.

Orixás, Vodouns, Lwa pa renmen salopri.

Sa pa gen lontan, yo te jwenn yon labalèn mouri avèk yon valè plastik nan vant li. Wi, plis pase yon kamyon plastyk. Labalèn yo naje soti isit rive nan lòt peyi ak bouch yo tou louvè, yo filtre epi pwòpte fondè lanmè yo. Jodiya, Plastik ap touye Labalen yo, lap touye nou tou.

Pèp oriijinè teritwa kote nap viv jodiya konen enpòtans kiltive epi pran swen Cobra Grande a. Gwo koulèv ki nan yon kokenn chenn larivyè kap roule epi kap file nan yon michan rak bwa.

Cobra Grande se yon rivyè kap file, anlè kou atè. Li toujou

pote imidite nan lè a. Plizyè moun kiltive orixás, inquices, vodouns, Lwa. Lòt konnen fè travay kosmik pou kenbe al regléman lòd nan inivè a.

Ayiti, Cuba, Venezuela, tounen touman pou Iamerik.
Yo rele yo maleng. Wi, yo se maleng! Maleng nan bouda enperialis fatra. Paske Ayiti te pran libeté li, Kiba te pran libeté li, Venezuela te pran libeté li tou.

Kontinan Amerik se yon enpozisyon blan kolon. Se pa mouche ewopeyen blanmannan ki te dekouvre Abya Yala. Yo te anvayi Abya Yala, yo te piyaje Abya Yala, epi yo te fè kadejak sou Abya Yala. Lé fini, yo asasinen ptit zantray Abya Yala.

Mande Maya yo!
Mande Aztèk yo!
Mande Aymaras yo!
Mande Quechuas yo!
Mande zansèt yo, mande gran dèt yo...

Arawaks ki se menm fanmi ak Yanomami yo, kite Delta Orinoco pou yo simaye nan zile tout peyi karayib. Lè yo rive, yo melanje ake Marien, Magua, Maguana, Higuey, Ciboney, Lokono, Inwiti, Xaragua, Tainos ak anpil lót moun ki te deja tabli nan zònne lan. Yo di ke batiman ak bwa fouye Arawaks yo te soti nan lanmè karayib avèk plis pase 100 jenn ki te gen fòs pase dyab. Ayiti, se non ptit tè Lafrik Ginen te reklame pou teritwa saa. Yo goumen pran pou yo, nan men kolon blan yo. Yo te sonje zansèt vyenvyen yo ki te bayo fòs, konesans ak sekrè Ciboney Ayiti Boyo Kiskeya. Yo te sonje la rèn Anakaona, yo bay teritwa sa, gran nanchon sa non vanyan li, Ayiti.

Ayiti, Ayizan, Ayibobo!

1791 sonnen lanbi revolisyon Ayisyen, yonn nan pi gwo revolisyon nan mond lan! Nou fé 13 lane batay pou libeté. Pitit Lafrik Ginen ki an Ayiti yo goumen ak blan e pote la viktwa sou kolon blan fransè ak kolonn mèsenè entenasyonal kit e akonpaye I. Nan lane 1803 lame endijèn la te deklare endependans peyi dayiti. Yo te komemoré I premye janvye 1804.

Koupe tèt boule kay Libète ou lanmò

Revolisyon Ayisyen an pa yon evenman izole. Ayiti vwazen ak Cuba, Jamaica ak Florida. Entelekyèl mawon yo rekonèt sou non Boukman (Nég ki gen liv la). Yo di Boukman te toujou pote yon liv mare nan senti I. Yo di Boukman tap aprann anpil moun li ak ekri. Yo di se mizilman li te ye, liv li a se te yon Qurann. Yo di nou ke pouvwa li te genyen te pèmèt li naje soti Jamaica vini Ayiti. Yo di se li ki te pote nouvèl te genyen yon rebelyon Jamaica. Konbyen kilomèt li fè ap naje pou li te viv lib?

Avek revolisyon Ayiti a: pwojè ak rèv emansipasyon, fòs envizib yo, dans ak rezistans antikolonial yo ta sanble yo te kontre nan yon sèl zile. Men enpak aksyon sila yo te rezone, li te rann mouvman an ale pilwen. Revolisyon ayisyen an se rasin batay pou libetè mond lan, soti Rio de la Plata rive New Orleans.

Mond lan sere istwa Revolisyon Ayisyen an, li foure I anba tè, li etenn limyè misyon rèv sa yo, ki goumen pou tout moun vin moun, pou yon nanchon kote tout nasyon vini yonn.

1492 se koumansman lanfè jenosid ak extraktivism brital ke mouche Christophe Colomb te enpoze Abya Yala. De twa lane pita, esklavaj nèg lafrik Ginen te koumanse nan yon trafik ki travèse lanmè Atlantic. Toujou sonje non gran konbatan pou libetè yo. Nou site: Anacaona, Tupac Amaru, Dandara, Zumbi dos Palmares, Bartolina Sisa, Comandanta Ramona, Elèv Iekòl Ayotzinapa, Verekete, Luiza Mahin, Romane la Profetès, Ogun, Oya, Guaraniex, Makandal, Queen Nanny, Janaqueo, Condor, Surrupira, Surripirinha, Dessalines, Grann Toya, elatrye ...

Ayiti, Tè Sakre, li pa ka pòv.

Ayiti gen richès san limit. Ayiti gen lò, li gen iridium, kwiv, uranium, sèl, dyaman, mab, petwol, gaz, vetivè, elatriye. Ayiti gen plizyè pòtay mistik. Ayiti se lonbrit mond lib la.

Ayiti se premye nanchon nan mond lan ki aboli esklavaj.

Abolisyon esklavaj Ayiti a se pat yon bagay ki te negosye pou endependans peyi a. Li te negosye nan san pou mete kaba sistèm peze souse blan kolon nan Abya Yala e nan rès mond lan. Kondisyon I se te pou tout nèg, rouj oswa nwa viv lib e an gran moun.

Nan lane 1907, Polymer te batiz: plastik. Polymer oswa Plastik se yon pwodi Satanik ki fèt ak gazolin Petwol. Bety Carino, yon defande teritwa ak dwa pèp endijèn, te denonse sak te rele ... Epidemi Plastik la. Plastisite se yon fòs majik ki pa gen anyen pou wè ake Polymer. Je vèt simaye polymer nan lavi tout pèp. Yo simaye I nan yon fason ki difisil pou mond lan viv san li. **Epidemi plastic sa bay kompayi petwol je vèt yo tout pouvwa. Jodiya, matyè premyè sa fèt san eskripil, san limit, san kontwôl.**

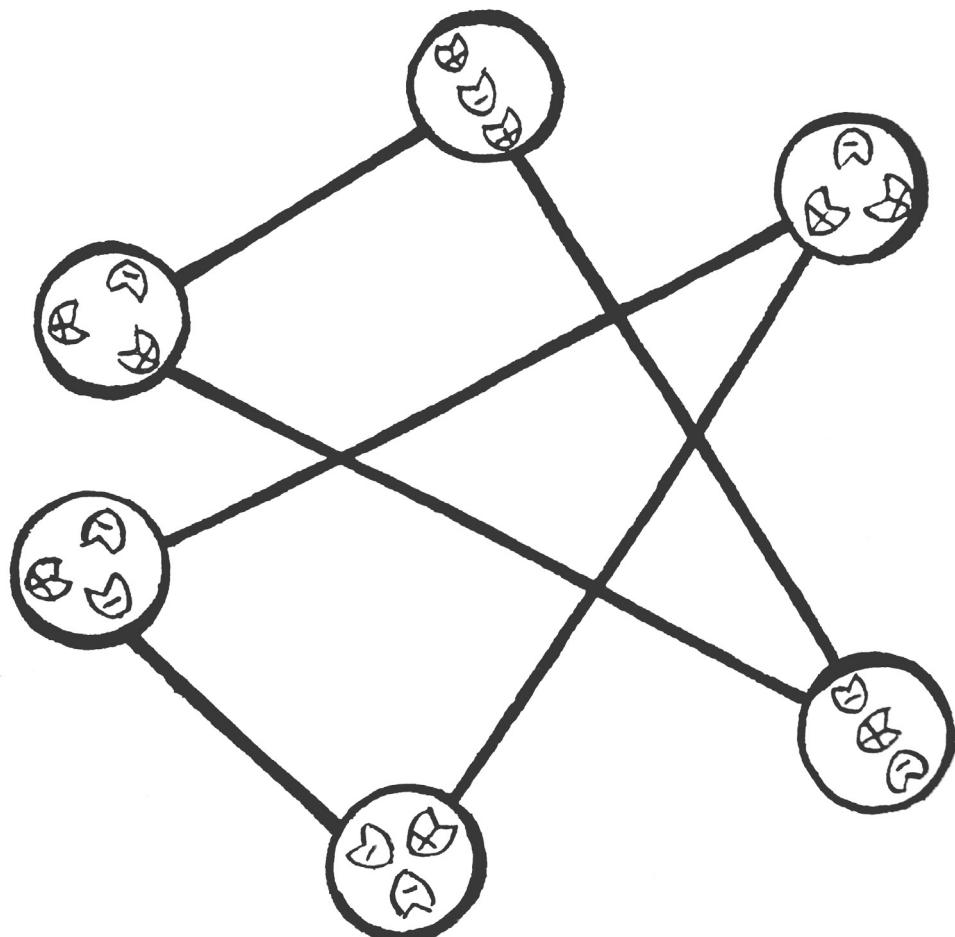
Lè je vèt drile petwòl nan fondè lamè yo, li rann Labalèn yo soud. Jodiya, lè Labalèn pa tande li pèdi tout wout anba dlo. Zorèy Labalèn se je Agwe Taroyo. **Si Labalèn pa tande, astronom Agwe pèdi je li nan fon lanmè.** Jodiya, li pa ka wè syèl la. Je vèt mande fondè lanmè kou syèl linivè, lagè.

Dlo se eritaj linivè, li pa pou vann. Yon grandèt ki abite nan peyi M'boygy (Larivyè Koulèv) di nou Nyagara ak Iguasou nan so, pale youn ak lòt nan fòs bibrasyon manyetik envizib. Tout dlo ki genyen konekte yonn ak lòt e yo pale yonn ak lòt. Rezo dlo koulèv Iki anlè, atè oswa anbatè, tout fè yonn ak Lakansyèl.

Dlo se sous lavi a, Dlo se lavi! Nou fèt nan dlo, li bay ko a jèvrin e li fè yonn ak moun. Nou nouri nan dlo. Dlo se yon eleman mistik men jan ak dife, tè a, ak lè a. Anpwazonnen dlo a se dènye zak dominasyon ak kontwòl pèp Ayiti a. Anpwozonnen dlo nou yo vle di kontwole lavi nou, lavi pèp nou. Kontwol sa se yon aksyon dirèk pou elimine prensip sekrè libète ou lanmo a. Menm Lwa paka viv san dlo. Paske, dlo se prensip ekilib 4 eleman mistik, yonn paka ekziste san lòt. Dènye krim ki fèt kont limanite se polisyon ak anpwazonnan dlo yo. Pa pouvwa Mistè Boukman, Makandal ak Papa Desalin; Pa Pouwva Ayizan-Velekete, Dambalah e Ayidah Wèdo, Simbi... Rele Lwa yo pou sa sispann. O non Lwa yo, ke sa sispann! O Lwa yo, ban nou kouraj ak fòs pou n kombat jiska dènye souf la, demon anraje sa ki deside pou li touye tout moun pou li chita pouvwa Je Vèt.

Que las aguas se revuelvan y las cobras se revoltem!

Fòk siklon pouvwa dlo a manifeste pou Ayizan Danballah-Ayidah fè yon nouvo revolisyon! Ayibobo!

Conjuring and Choreography: Cecilia Lisa Eliceche

Environmental Program and Secretariat: Leandro Nerefuh

Consulting and text correction: Jean-Daniel Lafontant e Nancy de Souza

Kulev Dance (alternated): Cecilia Lisa Eliceche, Estelle Foli Adjo, Luciana Barauna, Auguste Nerlande, Esperando Laguerre

Movement training and consulting:

for Yanvalou: Estelle Foli Adjo and Dieufel Lamisere

for Oxumarê and Ewa: Nancy de Souza (Cici) and Luciana Barauna

Sonic: Cecilia Lisa Eliceche and Leandro Nerefuh with Clarins da Bahia, Tonsele Tom (Irmãos no Couro), Mathieu Zero Deux, Lesly Denard, Mizisien Vodou La Rara Fam (Esther Laguerre, Sabrina Francois, Gyna Sylliona, Edeline Lindor, Guerline Aristide, Djoune Bissainthe, Sophony Jean Louis)

Unitards: Leandro Nerefuh, Dubréus Lhérisson, Camila Rossi Kennerley

Culinary contribution and consulting (kizin): Emmanuella Clerge

Maitre Clarin: Mathieu Dominique

Dize: Rossi Jacques Casimir, Onwitschneider Sinclair

Production: Cecilia Lisa Eliceche and Leandro Nerefuh with wp Zimmer (Belgium), Abentumba (Bahia), Templo Na-Ri-Veh (Haiti)

Co-production: C-TAKT, Kc Vooruit, Kc Stuk, Brakke Grond, Kunstenwerkplaats Pianofabriek, Workspacebrussels, Sala do Coro do Teatro Castro Alves

Artists in residence: Haiti Dansco (Cap-Haitien), Teatro Vila Velha (Salvador), Ilê Pierre Fatumbi Verger (Salvador)

With the support of Flemish Community

Thanks to the friends of the snakes - Tumba Junsara, Paulo França, Moises Lino e Silva, Arthur Seabra, Thales de Azevedo, Som Peba, Yan Britto, Junior Oliveira, Ann Brady, Tarek Halaby, Etienne Guioteau, Heather Kravas, Helga Baert, Quincy Gario, Mathieu Charles, Rosemyrtha Verkammen, Gloria Wekker, Weaving Realities, Michelle Boulé, Orvil Luc Charles (Respeur), Sosyetè Na-Ri- Veh.

Images and text licensed under: Libidiunga Commons